

Aritmetické kódovanie (AK) vlastnosti

- Najdôležitejšia vlastnosť: flexibilita
 - Môže sa používať v spojení s ľubovoľným modelom, ktorý produkuje pravdepodobnosť udalostí – dôležité, lebo veľké kompresné pomery sa dajú dosiahnuť len pomocou sofistikovaného modelu vstupných dát
 - Modely môžu byť adaptívne
 - Môže byť použitých viacero rôznych modelov ...
- Druhá najdôležitejšia vlastnosť: optimalita spomenutá na predchádzajúcom slide
 - Najmä ak pravdepodobnosť nejakého symbolu je blízka 1, potom aritmetické kódovanie dáva podstatne lepšie výsledky ako iné metódy.
- Nevýhody
 - Najdôležitejšia = Pomalosť / výpočtová náročnosť
 - Nevhodnosť použitia v aplikáciách v reálnom čase
 - Nutnosť indikovať koniec súboru (buď špeciálnym symbolom, alebo prenášaním počtu bitov výsledného čísla)
 - Slabá odolnosť voči chybám (najmä ak sa používajú adaptívne modely)

Základný algoritmus výpočtu AK

Cieľ:

vyslať na výstup jedno desatinné číslo, ktoré presne určuje našu množinu symbolov.

Postupne budeme spresňovať interval, v ktorom sa výsledné číslo nachádza

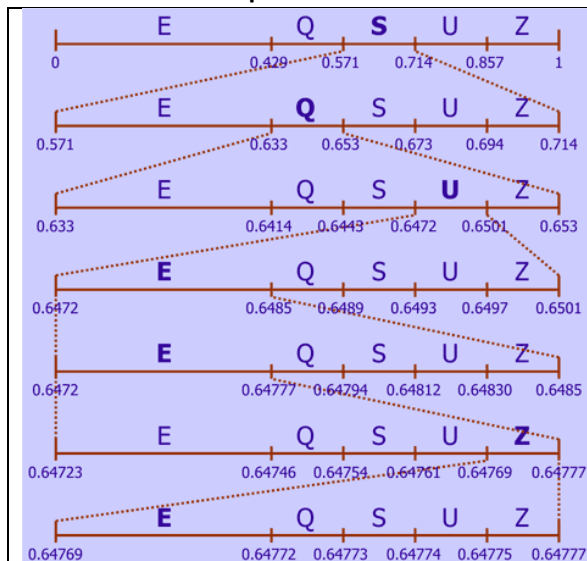
Vstup:

Majme usporiadanú množinu symbolov a_i ktoré tvoria súbor A o veľkosti N symbolov, ktorý máme zakódovať
Množinu rôznych symbolov a_i označme ako U a jej prvky u_j .

Veľkosť množiny U označme ako M . Pravdepodobnosť každého u_j označme p_j a odpovedajúcu množinu P

Algoritmus:

- 1) Nastavíme aktuálny interval $[L, H)$, na $[0, 1)$.
- 2) Opakujeme pre $(i=0; i < N; i++)$
 - a. Aktuálny interval rozdelíme na M podintervalov proporcionálne k p_j
 - b. Zvolíme podinterval j , pre ktorý $u_j = a_i$
 - c. Na výstup pošleme dostatočný počet bitov, ktoré rozlíšia zvolený interval od všetkých ostatných podintervalov

Napr. kódujeme slovo „SQUEEZE“

- Máme 5 rôznych symbolov s pravdepodobnosťami:
 - $p(S)=p(Q)=p(U)=p(Z)=1/7=0.143$
 - $p(E)=3/7=0.429$
- výsledok je v intervale 0.64769-0.64772
- t.j. stačí na výstup poslať ľubovoľné číslo z toho intervalu (z č. najmenším poč. bitov)
- takéto číslo je $0.101001011101_2 = 0.647705_{10}$
- výsledok je 12 bitov, to je dokonca pod teoretickou hranicou, ktoré je 14.9 bitu (pre vysvetlenie pozri o nasledujúci slide)
- viac informácií nájdete napr. tu: <http://www.bilsen.com/aic/cabac.shtml>

Ďalší príklad

Kódujme $A = \{bbb\}$, pričom $U = \{a, b, EOF\}$, pričom ich pravdepodobnosti sú $P = \{0.4, 0.5, 0.1\}$

Aktuálny interval (AI)	Akcia	Subintervaly			Vstup
		a	b	EOF	
[0.000, 1.000)	Delenie	[0.000, 0.400)	[0.400, 0.900)	[0.900, 1.000)	b
[0.400, 0.900)	Delenie	[0.400, 0.600)	[0.600, 0.850)	[0.850, 0.900)	b
[0.600, 0.850)	Delenie	[0.600, 0.700)	[0.700, 0.825)	[0.825, 0.850)	b
[0.700, 0.825)	Delenie	[0.700, 0.750)	[0.750, 0.8125)	[0.8125, 0.825)	EOF
[0.8125, 0.825)					

Pomocné výpočty:

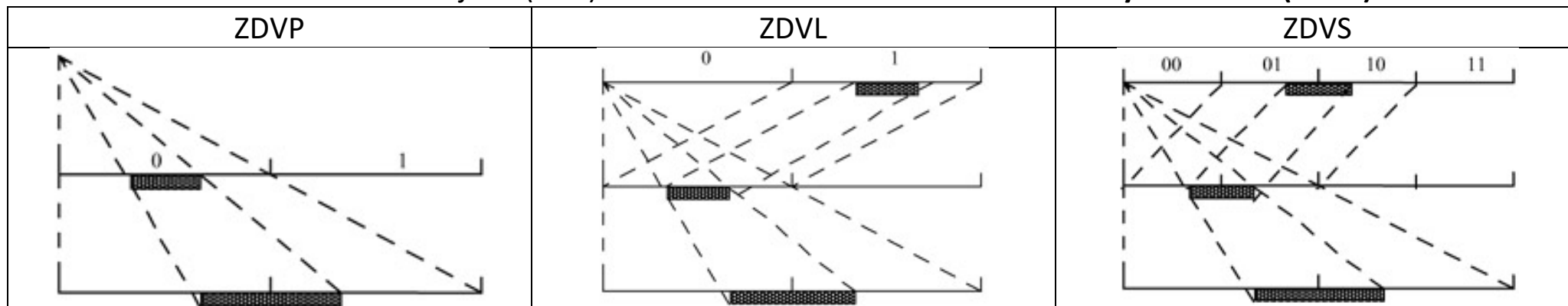
proporcionálne delenie intervalu [0.400, 0.900)	$0.4 * 0.5 = 0.200 \rightarrow [0.400, 0.600)$ $0.5 * 0.5 = 0.250 \rightarrow \mathbf{[0.600, 0.850)}$ $0.1 * 0.5 = 0.050 \rightarrow [0.850, 0.900)$
proporcionálne delenie intervalu [0.600, 0.850)	$0.4 * 0.25 = 0.100 \rightarrow [0.600, 0.700)$ $0.5 * 0.25 = 0.125 \rightarrow \mathbf{[0.700, 0.825)}$ $0.1 * 0.25 = 0.025 \rightarrow [0.825, 0.850)$
proporcionálne delenie intervalu [0.700, 0.825)	$0.4 * 0.125 = 0.0500 \rightarrow [0.700, 0.750)$ $0.5 * 0.125 = 0.0625 \rightarrow [0.750, 0.8125)$ $0.1 * 0.125 = 0.0125 \rightarrow \mathbf{[0.8125, 0.825)}$

Výsledný interval je

- $[0.8125, 0.825)_{10} = [0.1101, \mathbf{0.11010011})$
- výstupom a teda môže byť napr. číslo 1101, ale pozor ! ak prenášame počet bitov výsledného čísla, treba preniesť **1101000**, lebo až to nám identifikuje interval jednoznačne
 - keby sme vyslali iba **110100**, možný výsledok je **0.110100**1111 > 0, **11010011** (t.j. väčší ako horná hranica nášho intervalu!)

Implementácia AK pri konečnej aritmetickej presnosti

- každý bit poslať na výstupe okamžite, ako je jasné že patrí do výstupného intervalu
- pravidlá sú nasledovné
 - okamžite po kroku 2b („Zvolíme podinterval j , pre ktorý $u_j = a_i$ „) v algoritme opakujeme nasledovné kroky dokola, pokiaľ nenastane KONIEC (K) - toto sa volá testovacia slučka:
 - ak aktuálny podinterval (AP) neleží celý ani v jednom z podintervalov $[0, \frac{1}{2})$, $[\frac{1}{4}, \frac{3}{4})$, $[\frac{1}{2}, 1)$ nedáme na výstup žiadny bit a je KONIEC (K) – **AK znižuje bitovú náročnosť hlavne pri výskyte veľkých AP**
 - ak aktuálny podinterval je v intervale $[0, \frac{1}{2})$ dáme na výstup 0 a všetky F bity ako JEDNOTKY
 - Potom zdvojíme (ZDV) veľkosť intervalu smerom **doprava (ZDVP)**
 - **Vysvetlenie:** Výsledný interval sa jednoznačne nachádza v prvej polovici, druhú polovicu intervalu môžeme zahodiť a prvú polovicu rozšíriť na celý interval (viď obr. Vľavo)
 - ak aktuálny podinterval je v intervale $[\frac{1}{2}, 1)$ dáme na výstup 1 a všetky F bity ako NULY
 - Potom zdvojíme (ZDV) veľkosť intervalu smerom **dol'ava (ZDVL)**
 - ak aktuálny podinterval je v intervale $[\frac{1}{4}, \frac{3}{4})$, pričom jedna hodnota je menšia ako 0.5 a druhá väčšia, alebo rovná) zapamätáme si, že treba neskôr vyslať 1x F (follow up) bit
 - Potom zdvojíme (ZDV) veľkosť intervalu smerom **na obe strany od stredu (ZDVS)**

Aktuálny interval (AI)	Akcia	Subintervaly AI			Vstup
		a	b	EOF	
[0.000, 1.000)	AI nespĺňa podmienky(K) → delenie AI	[0.000, 0.400)	[0.400, 0.900)	[0.900, 1.000)	b
[0.400, 0.900)	AI nespĺňa podmienky(K) → delenie AI	[0.400, 0,600)	[0.600, 0,850)	[0.850, 0,900)	b
[0.600, 0,850)	AI $\in [\frac{1}{2}, 1)$ → DAJ 1 , nový AI (ZDVL1)				
[0.200, 0,700)	AI nespĺňa podmienky(K) → delenie AI	[0.200, 0,400)	[0.400, 0,650)	[0.650, 0,700)	b
[0.400, 0,650)	AI $\in [1/4, 3/4)$ → F , nový AI (ZDVS2)				
[0.300, 0,800)	AI nespĺňa podmienky(K) → delenie AI	[0.300, 0,500)	[0.500, 0,750)	[0.750, 0,800)	EOF
[0.750, 0,800)	AI $\in [\frac{1}{2}, 1)$ → DAJ 1+F(0) , nový AI (ZDVL3)				
[0.500, 0,600)	AI $\in [\frac{1}{2}, 1)$ → DAJ 1 , nový AI (ZDVL4)				
[0.000, 0,200)	AI $\in [0, \frac{1}{2})$ → DAJ 0 , nový AI (ZDVP5)				
[0.000, 0,400)	AI $\in [0, \frac{1}{2})$ → DAJ 0 , nový AI (ZDVP6)				
[0.000, 0,800)	AI nespĺňa podmienky(K) → delenie AI				neni

ZDVL1: Zdvojenie intervalu [0.600, 0,850) smerom doľava= [0.2, 0.7)

- Zdvojenie smerom doľava, t.j. 0.6 je vzdialené od 1 o 0.4, teraz má byť o 0.8 → hodnota 0.2
- Zdvojenie smerom doľava, t.j. 0.85 je vzdialené od 1 o 0.15, teraz má byť o 0.3 → hodnota 0.7

proporcionálne delenie intervalu [0.200, 0.700)	$0.4 * 0.5 = 0.200 \rightarrow [0.200, 0,400)$ $0.5 * 0.5 = 0.250 \rightarrow \mathbf{[0.400, 0,650)}$ $0.1 * 0.5 = 0.050 \rightarrow [0.650, 0,700)$
---	---

ZDVS2: Zdvojenie intervalu [0.400, 0,650) smerom na obe strany= [0.3, 0.8)

- Zdvojenie smerom doľava, t.j. 0.4 je vzdialené od 0.5 o 0.1, teraz má byť o 0.2 → hodnota 0.3
- Zdvojenie smerom doprava, t.j. 0.65 je vzdialené od 0.5 o 0.15, teraz má byť o 0.3 → hodnota 0.8

proporcionálne delenie intervalu [0.300, 0.800)	$0.4 * 0.5 = 0.200 \rightarrow [0.300, 0,500)$ $0.5 * 0.5 = 0.250 \rightarrow [0.500, 0,750)$ $\mathbf{0.1 * 0.5 = 0.050 \rightarrow [0.750, 0,800)}$
---	---

ZDVL3: Zdvojenie intervalu $[0.750, 0.800)$ smerom smerom doľava = $[0.5, 0.6)$

- Zdvojenie smerom doľava, t.j. 0.75 je vzdialené od 1 o 0.25, teraz má byť o 0.5 → hodnota 0.5
- Zdvojenie smerom doľava, t.j. 0.80 je vzdialené od 1 o 0.20, teraz má byť o 0.4 → hodnota 0.6

ZDVL4: Zdvojenie intervalu $[0.500, 0.600)$ smerom smerom doľava = $[0.0, 0.2)$

- Zdvojenie smerom doľava, t.j. 0.50 je vzdialené od 1 o 0.5, teraz má byť o 1.0 → hodnota 0.0
- Zdvojenie smerom doľava, t.j. 0.60 je vzdialené od 1 o 0.4, teraz má byť o 0.8 → hodnota 0.2

ZDVP5 Zdvojenie intervalu $[0.000, 0.200)$ smerom smerom doprava = $[0.0, 0.4)$

- Zdvojenie smerom doprava, t.j. 0.00 je vzdialené od 0 o 0.0, teraz má byť o 0.0 → hodnota 0.0
- Zdvojenie smerom doprava, t.j. 0.20 je vzdialené od 0 o 0.2, teraz má byť o 0.4 → hodnota 0.4

ZDVP6 Zdvojenie intervalu $[0.000, 0.400)$ smerom smerom doprava = $[0.0, 0.8)$

- Zdvojenie smerom doprava, t.j. 0.00 je vzdialené od 0 o 0.0, teraz má byť o 0.0 → hodnota 0.0
- Zdvojenie smerom doprava, t.j. 0.40 je vzdialené od 0 o 0.4, teraz má byť o 0.8 → hodnota 0.8

Nemáme žiadne ďalšie vstupy na konci, nedá sa deliť, t.j. sme na konci algoritmu, náš konečný interval je $[0.000, 0.800)$ a doteraz vyslané bity sú 110100. Platí:

- Náš konečný interval nepokrýva celý interval $[0, 1)$. Existuje teda možnosť, že z neho „vylezieme“
- Chceme vytvoriť číslo, ktoré jednoznačne patrí tomuto intervalu
- stačí pridať 0 – jednoznačne identifikuje $[0, 0.5)$. Alebo pridáme 00 - jednoznačne identifikujeme $[0, 0.25)$), alebo 01 - jednoznačne identifikujeme $[0.25, 0.5)$, alebo 10 –jednoznačne identifikuje $[0.5, 0.75)$. Pozor, 11 pridať nesmieme, lebo $[0.75, 1)$ siaha mimo nášho intervalu. Najkratšia jednoznačná voľba je teda 0.
- Celý výsledok je teda: 1101000., toto číslo jednoznačne patrí výslednému intervalu bez ohľadu na to aké bity mu doplníme napravo.

Poznámka k adaptivite AC:

- Po každej testovacej slučke sa môžu aktualizovať pravdepodobnosti symbolov ak používame adaptívny aritmetický kód.

Ako toto implementovať pomocou celočíselnej aritmetiky?

Jednoducho:

- Namiesto Intervalu $[0,1)$ a reálnych čísiel $\rightarrow$ použijeme interval $[0, N)$ a celé čísla
 - kde N je počet symbolov, ktoré máme kódovať
 - Pravdepodobnosť každého symbolu u_j je potom jeho početnosť c_j delená N
 - a platí, že $1 = \sum_j \frac{c_j}{N}$, t.j. sumárna pravdepodobnosť je jednotková
- následne pri upravovaní intervalu rátame s početnosťami namiesto pravdepodobnosťami robíme trunc (pracujeme s celočíselnou časťou)
- Tento postup pri 32 bitoch umožňuje ísť po 4GB vstupnej veľkosti (t.j. 2^{32}) ak symbol je jeden BYTE ...

Druhá možnosť je zvoliť celočíselnú aritmetiku, ktorú máme k dispozícii (napr. iba 16 bitov) a aproximovať AC v rámci možností.

- Hoci aj trochu nepresne, ak bitovo identicky bude pracovať enkóder aj dekóder, postup bude fungovať (hoci aj suboptimálne)

Najjednoduchší aritmetický kóder (AK)?

- Binárny (pozná 2 vstupné symboly) aritmetický kóder
- Používaný napr. pre čiernobiele obrazy
- Vysoko efektívny je, keď pravdepodobnosť jedného symbolu je blízka 1
- Experiment
 - Predpokladajme 2 symboly s pravdepodobnosťami 0.01 a 0.99.
 - Vyšlime 1000 symbolov (990 + 10)
 - Aký je teoretický limit? $pocet_{bitov} = 990(-\log_2 0.99) + 10(-\log_2 0.01) = 14.35 + 66.44 = 80.79$
 - Ako si s tým poradí Huffmanov kód?
 - Symbol 1 = 0, Symbol 2 = 1
 - Správa=990+10=1000 bitov
 - Ako si s tým poradí aritmetický kód?
 - Ako postupujeme ako minule
 - Kódujeme číslo v dvojkovej sústave, napr.: $0.000 \dots 0001111111111_2$
 - T.j. napr. 990 symbolov1, potom 10 symbolov2
 - Výsledok nemusíme prevádzať, už ho máme v dvojkovej sústave ...
 - Nič sme neušetrili ... kde je pes zakopaný ????
 - No predsa v tom, že sme skĺzli do neefektivity, prešli sme na rovnomerné delenie pravdepodobnosti 0.5 a 0.5 (nie 0.01 a 0.99)
 - v čom teda šetrí aritmetický kód? Ako vie zakódovať niečo pod 1/bit symbol ???
- Aritmetický kód spotrebuje toľko bitov, koľko potrebujeme na presnú identifikáciu výsledného intervalu.
 - ak pri každom delení zachováme 99% šírky intervalu a iba veľmi zriedka skočíme na 1% intervalu, stačí nám na identifikáciu výsledného intervalu málo bitov (približne toľko, koľko hovorí teoretický limit)
 - t.j. každý symbol s $p=0.99$ nás stojí cca 0.15 bitu, a symbol s $p=0.01$ nás stojí cca 6,64 bitu.
- Spomínate, čo bolo cieľom EBCOTu? Vysoká pravdepodobnosť symbolu 0 a čím menej 1 ...(ak fungujú predikcie)

Ako je implementovaný bezstratový mód v JPEG2000?

- Požíva sa celočíselný lifting s birtogonálnym waveletom CDF (5,3) (CDF=Cohen-Daubechies-Feauveau)
 - Filtre majú veľkosť 5 a 3
 - Počet nulových momentov DP filtrov je 2 (K-regularita je 2)
- Kvantizačný krok ma veľkosť 1
- Používa sa taktiež EBCOT s artimetickým MQ kóderom
 - kódujú sa všetky bitové roviny

Porovnanie efektivity (približné) – od najhorších k najlepším:

Metóda	Algoritmus		Poznámka
	Predikcia	Entropický kóder	
GIF		LZW	Do 256 farieb
TIFF		LZW	
PNG	Lineárna	LZ77+Huffman	
JPEG	Lineárna	Huffman	Bezstratový mód
JPEG2000	DWT pomocou CDF (5,3)	EBCOT	
JPEG-LS	Mediánová predikcia	Kontextový Golomb-Rice kóder	Metóda LOCO
CALIC	Kontextová lineárna + nelineárna korekcia	Huffman / Aritmetický	m-árny AK s názvom CACM++
FLIF?	MANIAC (Meta-Adaptive Near-zero Arithmetic Coding)		Variant CABACu ...

Poznámky:

- Na porovnanie FLIF verzus VALIC verzus JPEG-LS som zatiaľ nenašiel žiadnu štúdiu ... príležitosť pre študentskú DP?
- Čo že je to ten CABAC ??

Aritmetický kóder v H.264 – CABAC

CABAC=Context Adaptive Binary Arithmetic Coding

- Používa len 2 symboly 0 a 1 (ako binárny AK)
- Využíva, že v H.264 sú predikcie a že pravdepodobnosť symbolu 0 je typicky nad 95%
- Zložitejšie symboly sú „binarizované“
 - Napr. predikčný mód sa binarizuje (8 módov sa prenáša pomocou 3 bitov), každý z týchto 3 bitov sa prenáša ako samostatný symbol
- Používa adaptívne aritmetické kódovanie
 - napr. v predikčnom móde „Coefficient map“ (kódovanie signifikancií)
 - kontext je pozícia pixelu v matici 8x8, t.j. máme 64 kontextov
 - začína s s východzími pravdepodobnosťami, že koeficient má hodnotu 0
 - postupne sa tieto pravdepodobnosti adaptujú aktuálne kódovaným hodnotám
 - predikčný mód „väčší ako 1“ – je veľká pravdepodobnosť, že ak koeficient je nenulový, tak má hodnotu +-1.
 - predikčný mód „absolútna hodnota koeficientu“ – ak koeficient má väčšiu abs. hodnotu ako 1, potom je táto binarizovaná ako exponenciálny Golombov kód. Znamienko nie je kódované v tomto kontexte
 - ...

MANIAC

- použitý vo FLIF (Free Lossless Image Format)
- na rozdiel od CABACu sú namiesto viacrozmerných polí kvantizovaných koeficientov (64 kontextov) ako kontexty použité uzly rozhodovacích stromov, ktoré sa vyvíjajú počas kódovania

Čo je to exponenciálny Golombov kód?

- Je to univerzálny kód
 - Efektívne kóduje malé čísla
 - vieme, aké bity ešte patria ešte akému číslu, priradenie je jednoznačné
- Pravidlá kódovania čísla X do Exp. Golombovho kódu:
 - M =počet bitov čísla $(X+1)$
 - zakódované číslo v binárnej forme = $\langle M-1 \text{ krát bit } 0 \rangle \langle X+1 \rangle$

Príklady kódovania čísiel

X_{10}	$(X + 1)_2$	$M-1$	$\langle M-1 \text{ krát bit } 0 \rangle \langle X+1 \rangle$	H.264 –signed X_{10}
0	1	0	1	0
1	10	1	010	1
2	11	1	011	-1
3	100	2	00100	2
4	101	2	00101	-2
5	110	2	00110	3
6	111	2	00111	-3
7	1000	3	0001000	4
8	1001	3	0001001	-4
...	...	...	...	...

Pri H.264 a H.265 je na niektorých miestach použité aj „predmapovanie“, aby bolo možné kódovať aj záporné čísla

- ak $x \leq 0$ potom sa mapuje na $-2x$
- ak $x > 0$ potom sa mapuje na $2x-1$

Príklad: Aké sú toto unsigned čísla ak boli zakódované exp. Golombovým kódom? 001001101101101011000100100101

Odpoveď: 3, 0, 0, 2, 2, 1, 0, 0, 8, 4.

Exp. Golombov kód – pokračovanie

Algoritmus dekódovania (keď nemáme tabuľku):

- Spočítaj počet núl po prvú jednotku. K nasledovnej 1 pridaj toľko bitov, koľko bolo na začiatku núl. Odčítaj 1

Poznámky ku Golombovým kódom:

- Poznámka:
 - Golombove kódy sú mierne odlišné od exp. Golombových kódov
 - Je dokázané, že sú optimálne pre jednostranné geometrické rozdelenia nenegatívnych celých čísiel
 - Golomb-Rice (GR) kódy sú optimálne, alebo blízko optimality pre obojstranné geometrické rozdelenia